

PRZDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z BIOLOGII

DLA KLAS V –VIII

Szkoły Podstawowej w Małogoszczu

Kontrakt między nauczycielem i uczniem

1. Ocenianie uczniów na lekcjach biologii dotyczy przyswojonej przez ucznia wiedzy, umiejętności, wysiłku włożonego w przygotowanie pracy i aktywności na lekcjach.
2. Uczeń ma obowiązek systematycznego i czynnego uczestnictwa w procesie uczenia się przez cały okres nauki.
3. Uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy, nosić potrzebne przybory oraz odrabiać prace domowe.
4. Brak pracy domowej lub nieprzygotowanie się do lekcji uczeń powinien zgłosić nauczycielowi jeszcze przed rozpoczęciem danej lekcji.
5. Wszystkie zaległości spowodowane nieprzygotowaniem do lekcji lub nieobecnością ucznia w szkole, ma on obowiązek uzupełnić na następną lekcję chyba, że nauczyciel ustanowi inny termin.
6. W ciągu semestru uczeń ma prawo do dwukrotnego zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji, które będzie odnotowane w dzienniku lekcyjnym za pomocą skrótu np. Przez nieprzygotowanie rozumiemy: brak zeszytu przedmiotowego, pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych na lekcję. Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
7. Drobne uchybienia w: odpowiedziach ustnych, pisemnych poprawach sprawdzianów, pracach domowych itp., mogą być odnotowane w dzienniku lekcyjnym za pomocą minusów.
8. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości.
9. Sprawdziany są obowiązkowe.
10. Sprawdziany są zapowiadane przez nauczyciela z tygodniowym wyprzedzeniem i podanym zakresem sprawdzanych umiejętności i wiedzy. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może ich napisać z całą klasą, może być poddany sprawdzeniu wiadomości w sposób wybrany przez nauczyciela.
11. Uczeń ma możliwość poprawy pracy klasowej, z której otrzymał ocenę niedostateczną, w terminie nie dłuższym niż 14 dni. W szczególnych przypadkach nauczyciel może określić inny termin (np. z powodu choroby ucznia lub nauczyciela).
12. Każdy sprawdzian, napisany na ocenę niedostateczną, można poprawić zawsze, a napisane na pozytywną ocenę raz w semestrze.

13. Krótkie sprawdziany i kartkówki (10 – 15 min.) obejmujące treści kształcenia z trzech ostatnich różnych tematów lekcji nie muszą być zapowiadane.
14. Ocena ze sprawdzianu semestralnego, rocznego nie musi być końcową oceną wystawioną za semestr czy rok szkolny.
15. Nauczyciel zastrzega sobie prawo indywidualizacji procesu oceniania ucznia w szczególnych przypadkach.
16. Sprawdziany pisemne będą ocenione przez nauczyciela w ciągu dwóch tygodni od ich napisania. W sytuacjach, gdy nauczyciel np. zachoruje lub jest na szkoleniu, termin może ulec zmianie.
17. Ocenione prace klasowe i kartkówki uczeń ma obowiązek poprawić na lekcji.
18. Nieobecności ucznia na kartkówkach i sprawdzianach zaznaczane są za pomocą skrótu nb.
19. Po dłuższej nieobecności w szkole (powyżej 2 tygodni) uczeń ma prawo nie być oceniany przez tydzień.
20. Aktywność na lekcji jest nagradzana ocenami lub "plusami". Przez aktywność rozumiemy: częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi, czynna praca w grupach, wykonywanie dodatkowych zadań. Za 5 zgromadzonych plusów uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą.
21. Przy formułowaniu oceny na zakończenie semestru, roku szkolnego, hierarchia ważności ocen częściowych jest następująca: sprawdziany, odpowiedzi ustne, kartkówki, aktywność ucznia, praca domowa, prace długoterminowe.
22. Przy ocenianiu, nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia.

Narzędzia obserwacji osiągnięć ucznia

- sprawdziany i kartkówki,
- odpowiedzi ustne,
- prace domowe,
- prace długoterminowe,
- udział w konkursach, wykonywanie pomocy,
- obserwacja ucznia:
 - przygotowanie do lekcji,
 - aktywność na lekcji,
 - praca w grupie.

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Znajomość różnorodności biologicznej oraz podstawowych zjawisk i procesów biologicznych.

Uczeń:

- 1) opisuje, porządkuje i rozpoznaje organizmy;
- 2) wyjaśnia zjawiska i procesy biologiczne zachodzące w wybranych organizmach i w środowisku;
- 3) przedstawia i wyjaśnia zależności między organizmem a środowiskiem;
- 4) wykazuje, że różnorodność biologiczna jest wynikiem procesów ewolucyjnych.

II. Planowanie i przeprowadzanie obserwacji oraz doświadczeń; wnioskowanie w oparciu o ich wyniki.

Uczeń:

- 1) określa problem badawczy, formułuje hipotezy, planuje i przeprowadza oraz dokumentuje obserwacje i proste doświadczenia biologiczne;
- 2) określa warunki doświadczenia, rozróżnia próbę kontrolną i badawczą;
- 3) analizuje wyniki i formułuje wnioski;
- 4) przeprowadza obserwacje mikroskopowe i makroskopowe preparatów świeżych i trwałych.

III. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych.

Uczeń:

- 1) wykorzystuje różnorodne źródła i metody pozyskiwania informacji;
- 2) odczytuje, analizuje, interpretuje i przetwarza informacje tekstowe, graficzne i liczbowe;
- 3) posługuje się podstawową terminologią biologiczną.

IV. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów biologicznych.

Uczeń:

- 1) interpretuje informacje i wyjaśnia zależności przyczynowo-skutkowe między zjawiskami, formułuje wnioski ;
- 2) przedstawia opinie i argumenty związane z omawianymi zagadnieniami biologicznymi.

V. Znajomość uwarunkowań zdrowia człowieka.

Uczeń:

- 1) analizuje związek między własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej;
- 2) uzasadnia znaczenie krwiodawstwa i transplantacji narządów.

VI. Postawa wobec przyrody i środowiska.

Uczeń:

- 1) uzasadnia konieczność ochrony przyrody;
- 2) prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
- 3) opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Stopień celujący (6)

Uczeń wykazuje się wiedzą i umiejętnościami na stopień bardzo dobry, ale ponadto dysponuje wiedzą wykraczającą poza treści obowiązkowe. Potrafi selekcjonować i hierarchizować wiadomości oraz z powodzeniem bierze udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych. Wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią. Pod okiem nauczyciela prowadzi też własne prace badawcze.

Stopień bardzo dobry (5)

Uczeń opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania. Wykazuje szczególne zainteresowania biologią. Formułuje własne opinie i wnioski oraz potrafi przekonująco uzasadnić swoje zdanie. Potrafi planować i bezpiecznie przeprowadzać doświadczenia i hodowle przyrodnicze. Stosuje zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach. Prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią biologiczną. Aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym. Wykonuje prace i zadania dodatkowe.

Stopień dobry (4)

Uczeń samodzielnie wyjaśnia najważniejsze terminy i zagadnienia oraz wykonuje zadania złożone. Potrafi kojarzyć fakty, formułować własne opinie i wnioski. Właściwie stosuje terminologię biologiczną. Aktywnie uczestniczy w zajęciach oraz stosuje wiadomości w sytuacjach typowych. Ponadto samodzielnie pracuje z podręcznikiem i materiałem źródłowym. Często sam zgłasza się do odpowiedzi.

Stopień dostateczny (3)

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu biologii, oraz takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych. Z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności oraz korzysta z takich źródeł wiedzy jak: słowniki, encyklopedie, tablice, wykresy, itp. Wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym. Posiada zeszyt przedmiotowy i prowadzi go systematycznie.

Stopień dopuszczający (2)

Uczeń potrafi z pomocą nauczyciela wyjaśnić niektóre z terminów i zagadnień omówionych na lekcjach oraz wykonać najprostsze zadania. Nie potrafi kojarzyć faktów. Uaktywnia się tylko na wyraźne polecenie nauczyciela. Ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia. Wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii biologicznej. Prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Stopień niedostateczny (1)

Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określanych podstawą programową, koniecznych do dalszego kształcenia. Wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych. Nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela. Wykazuje się bierną postawą na lekcji. Nie prowadzi systematycznie zapisów w zeszyte przedmiotowym

Formy i zasady bieżącego oceniania

FORMA SPRAWDZANIA	ZAKRES TREŚCI NAUCZANIA	CZĘSTOŚĆ	ZASADY PRZEPROWADZANIA
Sprawdzian (1godz. lek.)	jeden dział obszerny lub dwa mniejsze działy	przy 2 h tygodniowo min. dwa sprawdziany w półroczu; przy jednej godz..tygodniowo min. jeden	- zapowiadane przynajmniej z tygodniowym wyprzedzeniem - informacja o pracy klasowej zanotowana wcześniej w dzienniku lekcyjnym - pracę klasową poprzedza powtórzenie materiału nauczania
Kartkówka (ok.15.min.)	materiał nauczania z trzech ostatnich lekcji	min. dwie w semestrze	bez zapowiedzi
Pisemna praca domowa	materiał nauczania z bieżącej lekcji lub przygotowanie materiału dotyczącego nowego tematu	min. jedna prace w semestrze	zróżnicowane zadania zgodnie z realizowanym materiałem
Odpowiedź ustna	materiał nauczania z trzech ostatnich lekcji	nie określa się	bez zapowiedzi
Praca na lekcji	bieżący materiał nauczania	nie określa się	- oceniana jest aktywność, zaangażowanie, umiejętność pracy w grupie lub w parach - w ocenianiu można uwzględnić ocenę koleżeńską lub samoocenę, uzasadniając ją w informacji

Aktywność wymagająca wykazania się wiedzą i umiejętnościami	- prace badawcze, obserwacje i hodowle wskazane w podstawie programowej - zadania związane z projektami edukacyjnymi – wykonywanie plakatów, prezentacji PowerPoint do bieżącego materiału - konkursy	nie określa się	zwrotnej - zadania kierowane do pracy w grupach lub dla uczniów szczególnie zainteresowanych biologią
--	---	-----------------	--

Kryteria oceny semestralnej i rocznej:

Podstawą do wystawienia oceny semestralnej oraz oceny końcoworocznej z biologii jest średnia ważona obliczona w następujący sposób:

1. Każdej ocenie śródkresowej przyporządkowuje się liczbę naturalną, oznaczając jej wagę w hierarchii ocen.
2. Średnią ważoną oblicza się jako iloraz.
3. Średniej ważonej przyporządkowuje się ocenę szkolną następująco:

Celująca: 5,3 i powyżej

Bardzo dobra: 4,7 – 5,29

Dobra: 3,7 – 4,6

Dostateczna: 2,7 – 3,69

Dopuszczająca: 1,7 – 2,69

Niedostateczna: poniżej 1,7

4. Formy aktywności i ich waga:

Formy aktywności	Waga
Sprawdziany	6
Kartkówki (około 15 min.)	4

Odpowiedź ustna	6
Aktywność	4
Zadanie domowe	2
Konkursy	6

Przy zapisie ocen cząstkowych dopuszcza się stosowanie znaków „+” i „-” przyporządkowując im odpowiednie wartości według skali:

Ocena	6	6-	5+	5	5-	4+	4	4-	3+	3	3-	2+	2	2-	1+	1
Wartość	6	5,75	5,5	5	4,75	4,5	4	3,75	3,5	3	2,75	2,5	2	1,75	1,5	1

Przykład:

waga 6 oceny: 3, 3+, 4-, 5

waga 4 oceny: 4, 4+, 1,

$$\frac{(3+3,5+3,75+5) \times 6 + (4+4,5+1) \times 4}{4 \times 6 + 3 \times 4} = \frac{15,25 \times 6 + 9,5 \times 4}{24 + 12} = \frac{91,5 + 38}{36} = \frac{129,5}{36} = 3,5972222... \approx 3,60$$

co daje ocenę dostateczną.

1. System procentowy dla prac klasowych, sprawdzianów, kartkówek.

100 % - 98 % - celujący

97 % - 86 % - bardzo dobry

85 % - 69 % - dobry

68 % - 51 % - dostateczny

50 % - 31 % - dopuszczający

30 % - 0 % - niedostateczny

2. Schemat wystawiania oceny rocznej.

Stosujemy ten sam sposób i wskaźniki co przy wystawianiu oceny śródrocznej, biorąc średnie arytmetyczne ocen.

1. Ocenę semestralną (końcoworoczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu całego semestru (roku), wylicza się ją wagowo wg podanego wyżej systemu.

PSO podlega ewaluacji na koniec roku szkolnego oraz na zakończenia każdego cyklu edukacyjnego.

Uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana

W celu umożliwienia uczniowi uzyskania wyższej niż przewidywana klasyfikacyjnej oceny śródrocznej i rocznej z biologii przyjmuje się następujące zasady:

- uzyska co najmniej średnią ocen z semestru: 1,5 ; 2,5 ; 3,5 ;4,5
- napisze sprawdzian obejmujący materiał z danego semestru i uzyska odpowiednią ocenę do poprawianej (jeżeli uczeń poprawia się na ocenę dobrą musi uzyskać ze sprawdzianu co najmniej 69%),
- uczeń uzyskuje ocenę celującą jeżeli spełnia w/w warunki, może poprawić ocenę jeśli uzyska średnią ocen z przedmiotu 5,2 (postępowanie j.w).
- przystąpienie do testu sprawdzającego,
- zadania testowe opracowane przez nauczyciela prowadzącego zajęcia edukacyjne z biologii są zróżnicowane zgodnie z kryteriami oceniani przyjętymi na poszczególne poziomy wymagań,
- termin testu sprawdzającego ustala nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne z biologii, nie później niż dwa tygodnie przed upływem terminu wystawienia oceny semestralnej,
- test odbywa się jedynie w godzinach pozalekcyjnych,
- test sprawdzający w klasie V-VIII zawiera pytania zamknięte i otwarte ,
- test sprawdzający trwa 45 minut,
- ocena uzyskana z testu sprawdzającego jest ostateczna i nie podlega poprawie,
- jeżeli uczeń uzyska z testu sprawdzającego ocenę o jaką wnioskował traktuje się ją jako ocenę roczną z biologii,
- jeżeli uczeń nie przystąpi do testu sprawdzającego w wyznaczonym przez nauczyciela terminie, traci możliwość ubiegania się o wyższą niż przewidywana klasyfikacyjną ocenę roczną w jakiegokolwiek innej formie,
- uczeń nieobecny na teście sprawdzającym z powodu dłuższej choroby lub nieprzewidzianych wypadków losowych, po usprawiedliwieniu nieobecności (zwolnienie lekarskie, zaświadczenie odpowiedniego urzędu) przystępuje do testu w innym terminie, nie później jednak niż na 10 dni przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.